

f Quaro nunquid.) Nat. conf. 499. nu. 5. Decian. in tractat. crim. lib. 4. c. 17. nu. 13. Farin. q. 135. par. 2. nu. 79. & ante n. 43. ac ibi par. 1. Ross.

Quaedam autem sunt delicta. Supra quaest. 21. versiculo, Dicitur socij, ibi, aut vero agitur de delicto, quaestione 47. versiculo, sed quid u vnus, ubi loquitur in proposito adulteri, si committatur odio, vel amore, Marfil. Rubr. de fideiuss. numer. 48. & num. 152. cum seq. & in hoc proposito, quid iudicandum sit, habetur melius Ethic. lib. 5. cap. 9. Nam inquit, si coeat quis cum muliere sciens eam qua, sed non per electionis principium, sed propter animi perturbationem, iniuriam quidem facit, sed non est iniustus, & de ratificatione malefij, ab ignorante prius facta, viae pulchre Euc. libro 3. cap. 3. 4. & octauo, Dec. & ibi in addit. littera B. in l. temper, qui non prohibet, numer. octauo, fide reg. iur. ubi mandas aliquem occidi, qui iam occisus sit, non tenetur. Nota etiam, quod ratificatio delicti, si appareat per instrumentum, probat modo, quo supra, q. 54. versiculo primo, vide quo dixi supra ad quaest. 60. versiculo sui quandoque, Menoch. responsio in causa Ferratiensi 2. numero 34. Drog.

16 Adde, quod quis cenetur delictum ratificare ex eo, quod commodum ad eum immediate ex tali delicto peruenit, ut post Bartol. in l. aut facta, §. final. ff. de pen. Paul. de Castro in conf. 423. col. 3. libro primo, Aret. consilio 193. col. 6. Afflict. de cessione 82. nu. 6. Crauet. confil. 261. & Mascardus de probationibus, conclusio 1225. numero decimo volumine tertio, & ante 17 quod possit ratificari factum, & non qualitas, Baldus in l. obseruare, §. post hac, numero quinto, de offic. proconf.

18 Item adde, quod ratificatio fit non solum expressè, sed etiam tacite, Grammat. consilio decimotertio, numero tertio. Farinac. quaest. 24. numer. 141. & ibi 19 quomodo, & quod quando vniuersitas dicatur ratificare delictum

vitatis, & defensionis, & tunc plus puniri debet, quam ipse delinquens, ita dicit gloss. in clem. 1. in verbo, Defensionis, de penis, & est communis conclusio, ut ait Dolenc. in repet. l. capitalium, §. famofos, nu. 114. ff. de penis. Et potest poni exemplum in praetexto, qui dissimulet aliquem conuentionem in sua diocesi falsa dogmata predicantem: Itē in domino ciuitatis, aut villa, qui non persequatur latrones spoliantes, & occidentes eos, qui transeunt per suum territorium. Quod tamen intellige, ut procedat in similibus grauioribus delictis: ceterum in alijs minoribus criminibus, non maiori, sed tantum pari pena puniuntur. Et ita intelligunt communiter omnes, ut dicit Praet. Conradi, folio 332. num. 8. Illud autem, quod dicitur solet, quod Agentes, & consentientes sunt pari pena puniendi, intelligendum est, quando consensus, & auxilium praestiterunt ex proposito ad committendum maleficium. Et ita dicunt omnes, ut attestatur Mantua conf. 251. num. 24. lib. 1.

Quero, nunquid ex eo solo quod quis delictum iam commissum ratificauerit, debeat puniri. Respon. Aliqui dicunt simpliciter, & sic: & hanc opinionem attestatur esse communem Bald. in l. obseruare, §. proficisci, nu. 9. ff. de offic. proconf. licet ipse validis rationibus videatur in contrariam sententiam inclinare: & illum refert August. ad Angel. de malef. in verb. Et Sempronium, nu. 36. Tu verò distinguendo dic, quod quaedam sunt delicta, quae solo committi principaliter propter libidinem ipsius delinquentis, ut est adulterium, stuprum, & huiusmodi: Et in talibus delictis non habet locum ratihabitio, & in specie in adulterio, quod non possit ratum haberi, tenuit gl. in l.

tacite, & decision. Pedemont. 138. & Nat. consilio 493. num. 13. ubi dicit, quod ratificatio delicti non valet facta per magnum festum.

prima, §. deiecit, in verbo, Mandato, ff. de vi, & vi armata. Et ita communi consensu receptum esse ait Plaza libro 1. delictorum. c. 18. post num. 1. Quaedam autem sunt delicta, quae principaliter committi solent ad offensam, & iniuriam alterius, ut est homicidium, & talia delicta sunt rata haberi per alium. Et haec sententia, est frequentius a Doctoribus recepta, ut dicit Plaza in loco praelleg. numero secundo, in fin. Sed certè si apparet adulterium commissum fuisse non propter libidinem adulterantis, sed propter iniuriam mariti ad alterius instantiam, vique dicitur gestum nomine illius, & consequenter possit ratum haberi. Scias autem quod ad hoc, ut ratificatio delicti obliget ad penam, duo requiruntur: Primum, quod delictum fuerit commissum nomine meo: Secundum, quod ego sciens illud commissum fuisse meo nomine illud tantquam meo nomine factum ratificem, ita dicit gloss. in d. §. deiecit, in verbo, Ratum habuero: & est communis sententia, ut attestatur Aretin. consilio 165. post num. 3. versic. circa primum. Et quod requiratur delictum fuisse nomine meo commissum, tenuit gloss. in clem. 1. in princip. in verbo, Rata, de pen. quam sequuntur communiter Doctores, ut dicit collegium Florent. inter consilia Curt. Sen. consil. 21. post numerum 6. Bene verum est, quod in dubio ex eo, quod quis ratum habet aliquid delictum, censetur illud ratum habere, ut nomine suo gestum. Et ita dicunt Doctores, ut ait Salycet. in l. non ideo minus post numerum 31. C. de accus. Et sic opus est, quod ratum habens probet, quod non fuerit gestum nomine suo: quod nota.

y Bene verum est. Farinacius ubi supra, numero nonagesimoquarto. Ross.

20 Item adde, quod quis potest ratificare illud, quod non nomine suo gestum fuerit, ratificatione extra ordinaria, ita Purpura. in l. si eum seruum, numer. 11. ff. si certum petatur, & Decif. Pedemont. 138. numero 8. & ibi numer. 21 decimo septimo quod habetur, quod ita ratificans, non tenetur in foro fori, sed in foro poli, sed forsitan possit dici, quod aliqui poena esset puniendus ob malum exemplum, argumento, l. si quis aliquid, §. qui abortionis, ff. de penis, cum delectetur quod crimen eius nominem commissum fuerit, licet non sit verum, & velit se facere delinquentem, ut in simili de eo, 22. qui se iactando extrajudicialiter fatetur aliquod delictum fecisse, quod non fecit: nam de tali iactatione, & gloriatione debet puniri poena arbitraria, ut per Marfilium, in l. de minore, num. 32. ff. de quaest. & Menoch. de arbit. iudic. casu 331. & delictum quomodo constare possit fuisse factum nomine alterius, Natta conf. 495. num. 14.

23 Item adde, quod ratificatio delicti commissi si de aequitate non debet puniri poena ordinaria, sed extraordinaria, secundum Couarr. in clem. si furiosus, par. 2. §. 1. numero 5. & ibi ipse etiam tenet, quod idem operatur ratificatio in crimine adulterij, stupri, & similibus, quod in homicidio, & alijs delictis, si ad iniuriam inferendam, & non ad satisfaciendum libidini committeretur, & in hac materia ratificationis, vide omnino Carrer. in pract. criminali. §. circa, numer. 295. ubi ponit multas fallentias. Baiard.

x Et est communis sententia. Farinacius dicta quaestione centesima trigesima quinta, parte secunda, numero 85. Ross.

QVÆST. LXXXVIII.

An aliquis sit puniendus ex consilio ad delinquendum alteri dato.

S V M M A R I A.

Ex Claro.

- 1 Consilium dans alicui, ut delinquat, qua pena sit puniendus.
2 Exhortans aliquem ad delinquendum qua pena puniri debeat.

Ex Additionibus.

- 1 Consilens delictum quando puniatur. Et quomodo remiss. nu. eod.

ADDITIONES, Ad Quaest. LXXXVIII.

Quero nunquid ille. Adde, quod pro malo consilio etiam tenetur Doctor, omnia infra scripta distinctione, ut est supra quaestione 55. versic. Quomodo autem ad me dicitur ibi, & propter hoc, Menoch. de arbit. iudic. libro 2. centu. 4. cas. 351. num. 18. Drog.

QVÆST. LXXXVIII.

Vero, nunquid ille, qui consilium dedit alicui, ut si delinqueret, debeat puniri eadem poena, qua

- 1 Adde, quod consilens in atrocioribus delictis indistinctè pari poena puniatur, cap. felicis, de penis in 6. & l. 1. eodem titulo Baldus in l. 1. Cod. de seru. fugitiu. & Dec. in l. consilij, de reg. iur. Sed Felyn. in cap. 1. num. 8. de offic. deleg. & in cap. sicut dignum, de homicid. & Couarr. in clem. 1. par. 2. §. 2. num. 1. versic. quamobrem de homicid. tenet contrarium, videlicet, quod iudicis arbitrio puniatur, quos refert, & sequitur Menoch. de arbit. iudic. casu 311. numero vigesimoquarto, ubi declarat Dec. in dicta lege consilij, & alios idem tenentes, & quae requirantur ad hoc, ut consilium sit punibile, & quibus poenis puniantur consules, Menoch. in dicto casu 351. ubi plenè, & de vxore consulente amasio, ut maritum interficeret, si eum interfecit, an debeant sicut homicida eadem puniri poena, Boer. in decision. 262. per totam.

- 3 Item quod adde, quod ne dum consilens tenetur, quando ille, qui consuluit, offendit, sed etiam quando ipse fuit offensus, vel alius, ita Boer. in d. decis. 262. nu. 6.
5 Item adde, quod volens evitare poenam mali consilij, non dum adimpleti, non solum tenetur renocare consilium, & distuadere ne id fiat, sed etiam notificare ei, contra quem dirigitur, ut caueat, dum tamen persona non nominetur, ut euitentur scandala, secundum Baldum in l. mandatum in fine, ver. sed hic incidenter, C. mand. sed secus est in mandante, quia sufficit quod mandatario notificet ante mandatum executum, quod non exequatur, ita tradit Boer. in dicta decisione 262. numer. 11. & 12.

Item adde, quod in dubio praesumitur, quod principalis motus sit ex consilio, siue quo non fuisse patratum delictum, & ideo si consilens vult se excusare, opus est, ut ex coniecturis probet malum animum principalis, & quod etiam absque consilio fuisset facturus, ut not. Baldus in lege prima, col. 4. C. de seru. fugit. Felin. in cap. sicut dignum, numero duodecimo de homicid. & Alex. conl. 103. num. 7. volum. 1. Theg. part. 1. r. nu. 27. & seq. & ibi nu. 27. & 30. quod in dubio interpretandum est, quod bonum sit consilium, & consilens non teneatur, & quando praesumatur, quod alias erat facturus, Iacob. de S. Georg. in d. l. 1. C. de seru. fugit. nu. 5.

- 2 Vxor consulens amasio, ut maritum interficeret, an puniendus sit ut homicida.
3 Consilens delictum tenetur, nedum si is, cui consuluit, offendit, sed etiam quando ipse, vel alius offensus fuit.
4 Consilens delictum quid debeat facere, antequam crimen sequatur, ut euitet poenam. Consilens debet probare, quod delinquens etiam sine suo consilio deliquisset, ibidem.
5 Consilium in dubio praesumitur bonum.
6 Consilens non potest condemnari, si principalis fuerit absolutus.
7 Consilium, instigatio, instructio, quomodo differant.
8 Persuasio quid.
9 Quando quis teneatur ex consilio.
10 Verba consulentis in dubio ad bonum interpretantur.
11 Iudex non potest arbitrium suum extendere usque ad mortem.

6 Item quod adde, quod consilens non potest condemnari, si principalis fuit absolutus, Innoc. in c. sicut dignum, de homic. multa que alia vide per Theg. in d. par. 11.

7 Item quod adde, quod inter se differunt consilium, instigatio, et instructio, ut per Bart. in l. non solum, §. si mandato, ff. de iniur.

8 Item quod adde, quod de persuasione, & consilio pulchre discutitur per Rimin. iun. in conf. 310. vol. 3. Baiar.

Quero nunquid ille, qui consilium dedit, non erat alias delictum ipsum commissurus, & tunc consilens pari poena cum delincente puniatur: Aut vero ille nihilominus, erat praetratus delictum, & eo casu consilens non est pari poena cum delincente puniendus, sed

tis de maleficio, de omnibus plenè vide per Carer. in pract. crim. in pagina 332. cum pluribus sequentibus. Adde fufius consilium malum delinquenti praebens, qua poena puniatur, cum suis requisitis, & extensionibus, atque declarationibus, ut per Menoch. de arbit. iud. lib. 2. centu. 4. cas. 351. vide per Angelum de Aret. §. in fraudem, num. 7. in l. in quibus ex cau. manumi. no licet, ubi etiam dicit, quod ad hoc, ut quis teneatur ex consilio,

9 opus est, ut articuletur, quod Titius dictum maleficium sine dicto consilio non commisset. Item nota, quod consilens maleficium ei, qui alias illud facturus erat de maleficio in totum non tenetur, sed mitius punitur, nisi in delictis atrocioribus, veluti scilicet maleficio, venerationis, prodicionis, & similibus. Ita per Math. in libro communium opinionum diuersorum, folio mihi 343. versiculo consuetudo. Sed quando praesumatur, quod erat alias facturus, vide per Iacob. de Sancto Georgio, in lege prima, C. de seru. fugit. post numerum quintum. Item quomodo cognoscatur, quod mandatarius erat alias facturus, vide per eundem Iacob. in lege prima, ff. de eo, per quem fact. erit numero decimo. Item consilens delictum committi tenetur, si delinquens non est soluendo, per Ias. in l. ex hoc edicto, numero secundo, ff. de eodem, per quem fact. erit. Item vide per Dec. in capitulo quia quaestum, de offic. deleg. Et adde, quod in dubio verba consulentis semper ad bonum interpretari debent, ut consilens non tepeatur, per Dec. suo consilio 189. columna secunda, numero mihi 5. Item consilium an, & quando obliget, vide per Angelum de Aretin. in §. 2. in l. iur. de mand. dat. Giach.

Quero nunquid ille. Consilium, & auxilium dare, & mandatum dare, quomodo differant, Farinacius quaestione 129. parte 1. vol. 5. & part. 2. numero 26. ponit hec nomina persuasio, instigatio, hortatio, incitatio, & instructio confundi; fautores autem, conscij, complices, & confortes, qui sint ibi, num. 41. 54. & seq. & in hac re videas Bald. consilio 382. libro quinto. Et ostendens vtilitatem dicitur etiam consulere, Capol. consil. 27. nu. 4. in criminalib. Carp. in c. homicida, num. 1409. Menoch.